



Monumentnummer*: 511146

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 mei 1999
Kadaster deel/nr: 82617/186

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>			
Aerdenhout	Bloemendaal		Noord-Holland			
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Burgemeester den Texlaan	15		2111 CB	Aerdenhout		Oosterduinpark
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>		
Bloemendaal	B			5632		

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

LANDHUIS "De Kroft", in 1917-1918 gebouwd door architect J.P. Smits als woon- en werkruimte voor zichzelf en zijn gezin.

Het huis is gebouwd naar voorbeeld van de Engelse landhuisarchitectuur uit het eind van de 19de eeuw, met name het werk van R.N. Shaw en Sir E.L. Lutyens.

Het landhuis is gesitueerd aan de oostelijke rand van villapark Oosterduin op de overgang van de strandwal naar de strandvlakte, waardoor het terrein van west naar oost in hoogte afneemt. De naam van de villa betekent dan ook: hoge zandgrond. Ten zuiden van het huis stroomt een beekje. Door deze situering zijn aan de voorzijde (west) alleen begane grond en verdieping te zien en bevindt het onderhuis zich aan deze zijde onder de grond.

Het huis is aan de voorzijde (west) door een ondiepe tuin van de weg afgescheiden. Aan de zuidzijde wordt de voortuin afgesloten door een borstwering die tussen het huis en de weg is geplaatst. Een opening in deze muur geeft toegang tot een trap die leidt naar de lager gelegen tuin aan de achterzijde. N.B. Het villapark Oosterduin, waarin het landhuis is gesitueerd, is vanaf 1914 naar ontwerp van de landschapsarchitect L.A. Springer aangelegd op de gelijknamige buitenplaats. De Burgemeester den Texlaan heette toen Westerlaan. Gelijktijdig met De Kroft

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



ontwierp Smits de villa's De Elshorst en Eykengaerde, respectievelijk tegenover en naast De Kroft gelegen tot de Elshorst in 1980/81 is gesloopt.

Bij landhuis De Kroft ontwierp Smits niet alleen het exterieur en de indeling van het interieur, maar tevens de inrichting van het huis, zoals betimmering en gebruiksvoorwerpen, alsmede de omringende tuin. Het huis verkeert nog grotendeels in oorspronkelijke staat. Alleen aan de oostzijde is een klein door een groot raam vervangen en is een loggia met ramen dichtgezet. Tevens zijn ramen toegevoegd in de zuidgevel van de tekenkamer. Op het terrein is in 1925 in de noordoost hoek een broeikas gebouwd, in 1926 aan de zuidzijde een tuinhuisje en in 1979 een afdakje (deze onderdelen worden niet afzonderlijk beschermd). In het interieur is de functie van enkele vertrekken gewijzigd. De vroegere tekenkamer fungeert bijvoorbeeld tegenwoordig als keuken (de omschrijving van de indeling van het interieur gaat uit van de oorspronkelijke situatie).

Omschrijving

Landhuis De Kroft heeft een samengestelde plattegrond bestaande uit een rechthoekig woongedeelte met lange zijde evenwijdig aan de weg en een schuin naar het noordoosten uitgebouwde vleugel waarin het kantoor was ondergebracht. Het uiteinde van deze vleugel heeft twee bouwlagen, voor het overige bestaat het pand uit een onderhuis, begane grond en verdieping over een gedeelte van het oppervlak. De verdieping is voor het merendeel opgenomen in de kap welke met riet is gedekt, voorzien van vorstpannen op de nok.

Het huis is opgetrokken uit een klein formaat handvorm baksteen in verschillende tinten, gedeeltelijk gesinterd, en gemetseld in Vlaams verband en in diverse sierverbanden. De tekenkamer in de noordoost vleugel bestaat uit gepotdekselde delen.

Op sommige plaatsen, vooral onder de uiteinden van een latei, onder en boven een vensterstrook of ter afwisseling van siermetselwerk in de schoorstenen, zijn naar Engels voorbeeld roodbruine tegels in het metselwerk aangebracht, zowel horizontaal als verticaal, soms gestapeld ter hoogte of breedte van een baksteen.

Het huis heeft een vrije indeling van de plattegrond. Daarin zijn naar Engels voorbeeld verschillende vertrekken voor verschillende functies onderscheiden. Deze zijn zo gerangschikt, rekening houdend met het uitzicht en de toetreding van licht en lucht, dat een optimaal wooncomfort bereikt kon worden. Om direct contact met de natuur te bewerkstelligen is het huis, vooral aan de zuidoost zijde, voorzien van diverse balkons en loggia's.

Op de noordwest hoek bevindt zich op de begane grond als verbindingselement tussen de woonvertrekken in de zuidelijke vleugel en de werkruimten in de noordoost vleugel: ingangspartij, hal en trappenhuis met zowel steektrap als wenteltrap. In het onderhuis bevindt zich hier tussen de eetkamer in de zuidvleugel en opslagruimten in de noordoostvleugel de (voormalige) keuken met trappenhuis. Op de verdieping zijn slaapkamers en badkamer ondergebracht.

Het huis heeft rondom kleine vensters met glas-in-lood ramen in ongeschilderde eikenhouten kozijnen. Voor het merendeel zijn deze vensters tot stroken gekoppeld en veelal direct onder de dakrand geplaatst.

Aan de voorzijde (west) bevindt zich links van het midden een uitgebouwd ingangsportaal, voorzien van een zware ongeverfde eikenhouten opgeklampte deur met ijzeren beslag en nagels. Het portaal wordt afgedekt door een kap met wolfseind, bedekt met riet, en heeft een geveltop met vakwerk en siermetselwerk in keperverband.



Rechts van de ingang is op de begane grond een driedelig venster geplaatst. Daarboven is het muurwerk doorgetrokken en voorzien van een zevendelig venster voor de slaapkamer op de verdieping, die ten opzicht van het hoofdschilddak is uitgebouwd en wordt afgedekt door een eigen schilddak met wolfseind. Tussen de vensters van begane grond en verdieping is een gevelsteen geplaatst met daarop onder meer het bouwjaar - 1918 - en de naam van het huis.

Rechts van het midden bevindt zich een uitgebouwde schoorsteen die naar boven in breedte afneemt. De schoorsteen is voorzien van siermetselwerk, onder andere in horizontale stroken bij de overgang van het bredere naar het smallere deel.

Rechts van de schoorsteen heeft de begane grond nog een tweedelig raam ten behoeve van het zitje (inglenook) bij de haard; links van de ingangspartij bevinden zich op de begane grond twee toiletraampjes en in het onderhuis een vierdelig venster.

De noordelijke zijgevel heeft rechts van het midden een licht naar vorenspringend gedeelte dat over drie bouwlagen is opgemetseld en eindigt in een schoorsteen met siermetselwerk. Dit gedeelte doorbreekt de kap en wordt afgedekt door een zadeldak dat in het grote dak is ingelaten. In het onderhuis heeft dit gedeelte rechts een rondboogopening met, iets teruggelegen, een opgeklampte eikenhouten deur (dienstingang) met nagels en aan de bovenzijde een venster. Voor het overige is het gevelvlak voorzien van smalle vensternissen en vierkante raampjes, onder andere op de hoeken recht onder de schilden van het zadeldak.

Links en rechts van het naar vorenspringende deel hebben onderhuis en begane grond horizontale vensterstroken. Rechts bevindt zich in de uitgebouwde ingangspartij aan deze noordzijde een venster met recht daaronder eenzelfde raam ten behoeve van de provisiekamer in het onderhuis. Het dakschild heeft aan de rechterzijde een driedelig dakraam.

Op de overgang van het drie bouwlagen hoge deel naar de vleugel van twee bouwlagen is een buitentrapp onder met riet gedekt schilddak geplaatst, waarmee rechtstreeks de tekenkamer bereikt kan worden.

De (voormalige) tekenkamer is gelegen boven een uit baksteen opgetrokken loods en heeft rondom gepotdekselde delen met vensterstroken aan noord- en zuidzijde (de vensters aan de zuidzijde zijn later toegevoegd) en, naar Engels voorbeeld, een groot atelierraam (gridraam) aan de oostzijde. De loods heeft onder dit raam een grote deur en aan de zuidzijde vensters. De tekenkamer is voorzien van een open kapconstructie met rieten dak, dat aan de noord- en zuidzijde wordt doorbroken door een vensterstrook.

Het gedeelte in de hoek tussen de werk- en de woonvleugel bevat aan de zuidzijde in het onderhuis een klein raampje en op de begane grond een vensterstrook en deur (op de zuidoost hoek). Deze openen op een houten balkon vanwaar een trap naar beneden naar de tuin leidt. De verdieping hierboven heeft in de met riet gedekte kap een loggia en aan de oostzijde een dakraam.

De woonvleugel opent in het onderhuis op de tuin aan de oostzijde met een loggia en een groot raam (later aangebracht ter vervanging van een smalle horizontale vensterstrook), op de begane grond met een vensterstrook (waarvan het linker deel oorspronkelijk een loggia was) en in de kap met een nog smallere strook.



De zijgevel van het woongedeelte (zuid) heeft een erker over twee verdiepingen, ook wel baywindow genoemd, afgedekt door een schilddak dat in de grote kap is ingelaten. De erker is gebouwd op een bakstenen borstwering en bestaat uit houten stijlen en regels die ter hoogte van onderhuis en begane grond zijn dichtgezet met glas-in-lood ramen. De strook daartussen is opgevuld met siermetselwerk in keperverband.

Links van de erker bevindt zich in het onderhuis een tweedelig raam, rechts het venster van de loggia aan de oostzijde.

De kap en de uitgebouwde schoorsteen aan de voorzijde hebben aan deze zuidkant een klein vierkant raam.

De indeling en de detaillering van het interieur - met onder meer vakwerkmuren, balken en inglenooks (zitjes bij de openhaarden) - zijn goed bewaard gebleven.

Waardering

Landhuis De Kroft is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde en typologische waarde als representatief voorbeeld van een landhuis c.q. atelierwoning uit het tweede decennium van de 20ste eeuw, ontworpen onder invloed van de Engelse landhuisarchitectuur (vooral van het werk van R.N. Shaw en E.L. Lutyens), alsook vanwege de gaafheid van hoofdvorm en detaillering, van zowel exterieur als interieur, en de toegepaste materialen. Tevens van belang binnen het oeuvre van de architect en wegens de situationele waarde en ensemblewaarde door de beeldbepalende ligging aan de rand van het vanaf 1914 ontwikkelde villapark Oosterduin te Aerdenhout.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis